

Selitev v Avstralijo

Letos dvesto vizumov za Slovence

Avstralija si z novimi priseljenci zagotavlja predvsem zadosten gospodarski razvoj – Ko prosilec po dolgem čakanju dobi stalni vizum, ga ima do konca življenja – Kriza vsaj za zdaj skoraj ne zmanjšuje možnosti

Avstralija je letos zagotovila približno 140.000 stalnih vizumov za bivanje in delo tujcev – okrog dvesto jih je predvidenih za Slovence, pravi Tony Lenko, migracijski agent v družbi Active Migrations. Ta na željo ljudi, ki se odločijo za selitev v Avstralijo, prevzema ureditev dokumentacije za pridobitev ustreznih dovoljenj. »Leta 2003 smo pomagali dvajsetim, odtelej se je njihovo število povečalo na približno 150, pri tem gre za pomoč pri pridobivanju različnih vizumov.« Lenko meni, da glede na dolgoročno migracijsko politiko Avstralije v prihodnjih desetletjih ni pričakovati, da bo država ob stalnem povečevanju števila migrantov sčasoma zavrla podeljevanje bivalnih in delovnih vizumov.

»Priseljevanje spodbujajo, ker si želijo (Avstralija je pravzaprav kot nekakšno veliko podjetje, ki promovira možnosti za priseljevanje, mi, migracijske agencije, pa smo njihovi kadroviki), da se ljudje v državi ustalijo in tam ostanejo za vedno. Kakor drugod bi tudi tukaj le stežka zagotavljali nadaljnji zeleni gospodarski razvoj brez novih prebivalcev,« pojasnjuje Tony Lenko, ki se je iz Slovenije v Avstralijo preselil pred sedmimi leti.

Mejna starost za odobritev stalnega vizuma je 45 let, dodaja Nataša Shelley (»izjeme so zelo redke«),

migracijska agentka pri družbi Australia Needs You. Največ priseljenecv ima po njenih izkušnjah okrog trideset let, »kar je verjetno dobra starost za selitev: imajo dovolj delovnih izkušenj, so lahko zaposljivi in imajo še veliko poguma za spremembe v življenju.«

Sicer se med branjem spletnih strani obeh podjetij, www.activemigration.com/slovenia in www.australianeedsyou.com, poraja občutek, da ti vizum skorajda pade v roke, če jo le iztegneš ... »Migracijski postopki so res zelo odprti in načeloma se lahko vsakdo kvalificira za

se sicer začnejo in končajo v matični državi, dodaja Lenko.

Dolgo v »čakalnici«

»Slabost pridobivanja stalnega vizuma (ki sicer zagotavlja tudi osnovno zdravstveno zavarovanje in s tem brezplačno zdravljenje v okviru državnega zdravstva, op. p.) je zlasti dolg postopek za odobritev; ponavadi traja okrog leta. Za začetne delovne vizume je precej krajši, okrog tri mesece,« pojasni Lenko. Zato zahteva čakanje na stalni vizum precej motivacije in potrpežljivosti. »Naše stranke so pogosto nezadovoljne in nezaupljive, ker čakajo tako dolgo. Ko pa imaš stalnega, ga imaš do konca življenja.« Shelleyjeva dodaja, da se lahko ta čas tudi skrajša za polovico, če ima posameznik v Avstraliji že delodajalca.

Lenko sicer meni, da je stalni vizum morda celo lažje dobiti kot začasno delovno: »Za zadnjega namreč potrebuješ deloma dogovor-

inženirjev različnih specializacij, zdravnikov, farmacevtov, psihologov, medicinskih sester, srednješolskih učiteljev ...

V času krize bolje kot v Evropi

Glede vpliva svetovne gospodarske in finančne krize na priseljevanje sta sogovornika nekoliko različnega mnenja. Lenko pravi, da je krizo v državah z močnim gospodarstvom in razvojnim potencialom (kot je Avstralija) k sreči manj občutili: »Razlogi za selitev so enaki, osebno pa menim, da je za nekatere morda prav zdaj pravi čas zanjo.« Shelleyjeva sicer prav tako meni, da kriza ne bi smela zavreti selitve, »a število delodajalcev, ki sponzorirajo delavce iz tujine, se je zaradi gospodarske upočasnitve res zmanjšalo.« Po drugi strani je v času krize oziroma recesije bolje biti v Avstraliji kot v Evropi, dodaja.

Lenko se je preselil iz Slovenije down under, »tja dol«, pred sedmimi leti; pravi, da je bil dotlej po-

PREBOJ NA AVSTRALSKI TRG DELA – Prva delovna izkušnja ni vedno sanjska služba, vendar je mogoče dokaj hitro napredovati, pravijo naši sogovorniki. Na fotografiji: delo v vinogradništvu v Melbournu.

Prilagodljivi in neizbirčni zelo hitro do prve zaposlitve

Razlog za selitev: boljši življenjski standard in pestra ponudba na trgu dela Velja sistem »pokaži, kaj znaš«, pravi Lana Simič, ki živi v Brisbanu

»Od nekaj sem govorila, da se bom nekega dne preselila v Avstralijo, si kupila lepo hišo z veliko verando, kjer bom lahko sedela na gugalniku in opazovala kenguruje, ki se pasejo na mojem dvorišču.« Takole je v podobah kakšnega znanega avstralskega filma ali nadaljevanke o svoji prihodnosti sanjala Lana Simič. Sprva je bila to le šala, se danes spominja, a se je pozneje razvila v resno razmišljanje o selitvi »tja dol«; naposled je začela zbirati informacije in zdaj z možem že skoraj dve leti živi v Brisbanu.

Štiridesetletna Mariborčanka se je v Sloveniji skozi vsakdanjik prebijala kot pisarniška moč, kakor pravi, in pri tem ni težko razbrati, da ji delo ni bilo všeč, predvsem pa ne zaslužek. V Avstraliji, razlaga danes, je mogoče lepo živeti (»brez strahu pred polžnicami«), tudi z najnižjimi dohodki. »Če dobro gospodarš, je mogoče precej denarja prihraniti, kar je bilo v Sloveniji neizvedljivo, saj mi je konec meseca na bančnem računu vedno ostalo negativno stanje.« Eden od razlogov za delo v Avstraliji sta bila tudi precej boljši življenjski standard in pestra ponudba na trgu dela.

Študij in delo

Pot na trg dela v Avstraliji si je začela utirati s študijem; končuje program komercialnega kuhanja, poleg tega dela kot kuharica v italijanski restavraciji. Na delo, ki je pestro in razgibano, se je hitro prilagodila. »Saj je bilo kuhanje vedno njen hobi, Jamie Oliver pa vzornik.«

V Avstraliji dela v gostinstvu po besedah Lana Simič ni težko dobiti, vendar morajo biti kandidati prilag-

odljivi. »Delodajalci zelo cenijo izkušnje, pridobljene z delom v Avstraliji, in priporočila prejšnjih delodajalcev, zato je pomembno, da jih čim prej pridobiš. Dobro je torej, da pri odločitvi za delovno mesto ni preveč izbirljen,« svetuje in dodaja, da je nato mogoče zelo hitro napredovati – če le pokaže voljo do dela in se hitro uči. Velja namreč sistem »pokaži kaj znaš«; »veze in poznanstva« jih ne zanimajo preveč. Seveda dobijo delo najlažje tisti, ki so večič iskanji poklicev in med njimi so tudi v Avstraliji kuharji in peki.

Do prve zaposlitve v nekaj dneh

Da si je delo mogoče najti zelo hitro, dokazuje Lana Simič kar s primerom svojega moža. V časopisu je videl oglas, po elektronski pošti poslal prošnjo (svojo prvo) in čez štiri dni že začel delati kot vzdrževalec v bližnjem hotelu. To je bil rekorden čas celo za tamkajšnje razmere, pove sogovornica, a tudi sicer se postopki sprejema na delovno mesto tam zelo hitro odvijajo in brez nepotrebne birokracije.

»Ponavadi je tako, da pošleš prošnjo – najraje vidijo, da kar po elektronski pošti –, potem kandidata pokličejo na pogovor ali že kar poskusno delo za dve ali tri ure in če so zadovoljni, lahko takoj začne z delom,« opisuje. Delodajalci sicer pričakujejo, da znajo kandidati angleško, a so glede tega precej prilagodljivi, saj so navajeni migrantov, ki imajo vsaj sprva nekaj težav z jezikom. Kajpak se morajo znati osnovno sporazumeti, drugo pa je odvisno od delovnega mesta.

A vse to so njene izkušnje, doda Lana Simič, gotovo so tudi primeri, ko so imeli ljudje težave z iskanjem dela – veliko je namreč odvisno od posameznika in njegovih pričakovanj. »Vsak se mora sam pri sebi vprašati, ali je vsaj na začetku pripravljen poprijeti za vsakršno delo ali pa ima od tega pomisleke.«

Kaj bo delala po študiju, se še ni odločila; morda bo ostala v kuhinji, si poiskala delo menedžerja v restavraciji ali hotelu ... Gotovo je le, da za pisarniški stol ne sede več, si je obljubila. SIMONA BANDUR

Iskani poklici v Avstraliji

na migracijskem seznamu

1. vodstvene funkcije

- koordinator varstva otrok
- tehnični direktor

2. strokovnjaki

- medicinski tehnik
- babica
- zdravnik specialista: dermatolog, ginekolog, radiolog, pediater, okulist, kirurg, specialisti urgentne medicine ...
- anesteziist
- psihoterapevt
- zobozdravnik
- zobozdravstveni tehnik
- farmacevt
- arhitekt
- računovodja
- inženir: kemijski, rudarski, gradbeni, elektrotehnik in elektronike
- programer
- računalnikar

3. poklicna področja

- inženir za vzdrževanje letal
- avtoelektrikar in avtomehaničar
- mehanik za plovila
- pek
- kuhar
- zidar
- električar
- trgovec
- frizer
- ključavničar
- orodjar
- vodovodar

DELO VIT: www.immi.gov.au

Družbi, Australia Needs You in Active Migrations, pripravljata to pomlad v Ljubljani predstavitev možnosti za Slovence v Avstraliji: prva predvidoma aprila, druga maja.

nje; pri tem mora seveda zadostiti zakonskim zahtevam in merilom, ki so precej strogi, iz leta v leto bolj, saj se zanimanje za priseljevanje v Avstralijo povečuje,« pojasnjuje Lenko.

Najprej: kaj si sploh želim?

Vsakdo, kdor se odloči za selitev, mora najprej vedeti, kaj si želi, poučarjata sogovornika. »Bi odšel za kratek čas, za nekaj let ali za vse življenje? Po naših izkušnjah se le trije odstotki vrnejo razmeroma hitro, večina jih ostane nekaj let ali za zmeraj. Torej, na podlagi posameznikove želje, se je smiselno odločiti za vizum – Avstralija jih ima okrog 150 vrst ... Nato je treba vedeti, kakšne so možnosti, da bo ustrezal vsem zahtevam zanjo. In šele po tem se začne priprava dokumentacije, med drugim je treba sprožiti postopek za verifikacijo poklica,« razlaga Lenko.

Za spremljevalce prosilca (družina oziroma zakonski ali zunajzakonski partner) je postopek naslednji: v vsaki vlogi za vizum je ena oseba nosilec, drugi so prav tako vključeni v postopek in upravičeni do enakih vizumov ter delovnih in drugih pravic. Vsi uradni postopki

Zakaj zdoma?

Foto: osebni arhiv

Nataša Shelley, ki se je v Avstralijo iz Slovenije preselila pred dobrimi petimi leti, ugotavlja, da se ljudje odločajo za selitev predvsem zaradi želje po boljših možnostih za delo in izobraževanje ter spremembi življenja. »Avstralija je v svetu znana kot dežela priložnosti in neomejenih izbir na vseh področjih. Evropejci pa pri odločitvi za Avstralijo navajajo zlasti – vreme. Verjamejo, da so ljudje 'tu dol' zaradi ugodnega, toplejšega podnebja prijaznejši, bolj razpoloženi.«

jeno delo oziroma delodajalca že vnaprej, a ti povečini zahtevajo že urejen delovni vizum. Zato začne večina iskati delo šele, ko prispe v Avstralijo.«

»Svetujemo, da začnejo iskati delo takoj, bodisi po internetu bodisi z zaposlitvenimi agencijami – že ko se odločijo za selitev; tako se seznanijo z možnostmi za delo. Ko prispejo, naj ne odlašajo predložitve svetuje Shelleyjeva. Avstralija zdaj spodbuja priseljevanje predvsem profesionalcev v zdravstvu, računalništvu in gradbeništvu, zobozdravnikov, tesarjev, električarjev,

vsem zadovoljen doma in o odhodu ni razmišljal, a ga je k temu prignalo prejkoli ne naključje. Pri tem dodaja, da bi podobno svetoval vsakomur: »Vsaj za kratek čas – tudi ta zadošča, da se ti odpre precej širši življenjski spekter, kot si ga premogel dotlej.« O morebitnem težkem vključevanju v novo družbo pa: »Tukaj se tujci počutijo le tisti, ki sami ne sprejemajo večkulturnosti. Avstralija se je v zgodovini razvijala s priseljenci z vsega sveta. Tako ima tudi pri izdajanju viz viz narodnostne kvote, ki zagotavljajo večkulturnost.«

MATEJA GRUDEN

TONY LENKO

Dva tisoč evrov – brez pomoči migracijskega agenta

Stroški za delo so v Avstraliji različni, odvisno od vizuma, za katerega posameznik zaprosi, pojasnjuje Nataša Shelley. Za stalni vizum je migracijska taksa okrog 2105 avstralskih dolarjev (1 AUD je 0,5 evra), verifikacija poklica stane okrog 350 AUD, približno toliko tudi zdravstveni pregled, okrog 300 AUD izpit angleškega jezika, potem so še stroški za overitve in prevode dokumentov ... »Skupni strošek je okrog 4000 dolarjev ali 2000 evrov. Če vam pri tem pomaga migracijski agent, še okrog 1500 evrov več. Stroški za pridobitev začasnega vizuma so precej nižji.« Po besedah Tonya Lenka so stroški za ureditev stalnega vizuma z njihovo pomočjo okrog 3000 evrov, za začetni delovni vizum okrog 1800 evrov. »Če bi nekdo vse uredil sam, bi ga stalo okrog 40 odstotkov manj.« A sogovornika opozarjata, da je dokumentacija, skoz katero se je treba prebiti, izjemno zahtevna, zlasti zaradi precej drugačne avstralske zakonodaje.

Priseljenci zagotavljajo rast prebivalstva

Po napovedih avstralskega vladnega oddelka za imigracije in državljanstvo (Department of Immigration and Citizenship) naj bi se število prebivalcev v Avstraliji do leta 2056 z zdajšnjih nekaj več kot dvajset milijonov povečalo na 31 do 43 milijonov, pri čemer bi jih bilo od 23 do 25 odstotkov starejših od 65 let (zdaj 13 odstotkov).

Čezoceanski priseljenci so sicer v letih 2007 in 2008 povečali število prebivalcev za 213.460, ugotavlja omenjena služba v zadnjem migracijskem poročilu. V njem je zapisano, da priseljenci zagotavljajo rast prebivalstva, v prihodnosti pa bi bili čedalje pomembnejši za zagotavljanje zadostnega obsega delovne sile. M. G.

SYDNEY – Število prebivalcev se povečuje predvsem v velikih mestih

Evropska kampanja za odpravo razlik med plačami

Delo žensk je še vedno manjvredno

Poročilo komisije: ženske so preslabo zastopane pri odločanju v gospodarstvu in evropski politiki

Čeprav opravljajo ženske enako delo kot moški, dobijo v Evropski uniji v povprečju 17,4 odstotka manjše plačilo. Kot ugotavlja evropska komisija, razlike v plačah zmanjšujejo njihov življenjski zaslužek in s tem pokojnine, to pa jih vodi v revščino na jesen življenja. Na meji revščine živi pet odstotkov več žensk (21 odstotkov) kot moških (16 odstotkov), starejših od 65 let. Zato je Evropska unija 8. marca začela kampanjo za odpravo razlik med spoloma pri plačilu, v okviru katere bodo spodbujali primere dobre prakse.

Enako plačilo za enako delo je eno temeljnih načel Evropske unije. Določeno je bilo že v rimski pogodbi iz leta 1957 in je predmet direktive iz leta 1975, ki prepoveduje vsakršno diskriminacijo med ženskami in moškimi pri plačilu za delo enake vrednosti. Število primerov takšne diskriminacije se je sicer opazno zmanjšalo, vendar se delo

poslenosti se v zadnjih letih enakomerno zvišuje (zdaj 58,3 odstotka žensk, 72,5 odstotka moških), vendar še vedno pogosteje kot moški delajo s skrajšanim delovnim časom (31,2 odstotka žensk in 7,7 odstotka moških), prav tako so večinoma zaposlene v sektorjih, kjer so plače nižje. Precej več kot moških jih dela v zdravstvu, šolstvu in javni upravi.

Novo poročilo potrjuje, da so ženske prav tako preslabo zastopane pri odločanju v gospodarstvu in evropski politiki. Centralne banke vseh 27 držav članic, denimo, upravljajo guvernerji, zastopanstvo

žensk na vodilnih položajih je pičila tudi v vodilnih državah, ki predstavljajo v državah indeks prvovrstnih delnic; v njihovih upravnih odborih je skoraj 90 odstotkov moških. Nekoliko narašča število ženskih glasov v politiki. Delež poslank v nacionalnih parlamentih se je v zadnjem desetletju povečal za približno pet odstotkov, in sicer s 16 odstotkov, kolikor jih je bilo leta 1997, na 24 odstotkov, kolikor jih je bilo lani, medtem ko jih je v evropskem parlamentu 31 odstotkov. Na ministrskih položajih v nacionalnih vladah je v povprečju četrtina žensk. S. B.

S sponzorskim vizumom do zaposlitve

Še največja težava – tropsko podnebje

Blanka Šparovec se je pred štirimi meseci zaposlila v podjetju, ki se ukvarja s krajinsko arhitekturo – Zanimivo delo in dober kolektiv

Blanka Šparovec, krajinska arhitektka iz Kranja, se na vsakdanjik v Townsville po štirih mesecih dela šele zares privaja. Iskanje delovnega mesta ji je bilo prihranjeno, saj so ji ga pravzaprav ponudili, in tudi delodajalec ji je utiranje poti skozi birokracijo prihranil s »sponzorskim« vizumom. »Mela sem srečo, ker se mi ni bilo treba ukvarjati s pridobivanjem vizuma, ki je menda kar dolgotrajno.« Za zdaj se v tem (za avstralske razmere seveda) majhnem mestu dobro počuti, še največ preglediv ji je povzročalo privajanje na tropsko podnebje, je dejala 31. letnica.

Priložnost zamujena ne vrne se nobena, je Blanka Šparovec ponovila znani rek. To si je rekla, ko je razmišljala o delu v Avstraliji. Zaposlitev so ji namreč ponudili in pustiti za sabo delovno mesto, na katerem je bila zadovoljna, predvsem pa prijatelje in družino, je bilo najtežje. Priložnost je dobila po tem, ko se je prijateljica poročila z Angležem (tudi krajinski arhitekt), ki si je že prej uredil vizum v Avstraliji. Tja sta se preselila in prijateljica, prav tako krajinska arhitektka, se je zaposlila v podjetju Zingspace.

Ker v Townsville primanjkuje krajinskih arhitektov in ker je imel šef dobre izkušnje s Slovenci, sta se hitro povezala. Veliko k odločitvi, da sprejme delo, je pripomoglo tudi to, da je tam že imela prijateljico in urejeno bivanje za nizko najemnino. Potem se je začelo: izpolniti je morala vlogo (za sponzorski vizum mora delodajalec prej dobiti dovoljenje), dodati rojstni list, potrdilo o

diplomi, priporočilo delodajalca in življenjepisa, odgovoriti na nekaj vprašanj in narediti rentgenski pregled. Edina slabost teh vizumov je, opozarja, da veljajo samo štiri leta in samo za tega delodajalca. Menda jih zlagoma tudi odpravljajo, saj hočejo več delovnih mest v krizi, ki Avstralije sicer še ni tako prizadela kot Evropo, prihraniti za domačine, je navedla neuradno informacijo.

Kmalu je odpotovala v Townsville, tudi to na stroške delodajalca. Ta je od nje zahteval le, da podpiše pogodbo, s katero se zaveže, da bo v podjetju ostala najmanj eno leto; plačo ji je postavil za pol leta, potem ji jo lahko poviša in po enem letu spet.

Kaj bo čez leto ali dve, še ne ve

Na delovnem mestu je zelo zadovoljna, še zlasti ker je podjetje naravnano k trajnostnemu razvoju in ekologiji (to je bil ravno tako eden

od razlogov, da je sprejela zaposlitev) in ker namenjajo v tej deželi veliko več pozornosti krajinski arhitekturi kot pri nas. Pri opisovanju se vrne v Slovenijo: zaposlitev, ki jo je imela, je bila dobra, tudi kolektiv, a je bilo veliko več dela, povezanega z arhitekturnim projektiranjem in urbanizmom, v Townsville pa se ukvarja predvsem trajnostnim in ekološkim dizajnom, ozelenjevanjem in varstvom narave. Mesto ima veliko odprtih površin, ki jih poskušajo urediti glede na ekološke zahteve, predvsem pa prilagoditi ljudem, ki preživljajo zunaj veliko prostega časa, niza izzive na delovnem mestu. Zelo veliko ji pomenijo dobri odnosi in za to znajo prav tako dobro poskrbeti, pomagajo jim pri reševanju težav, saj »se zavedajo, da je zadovoljen človek tudi v službi bolj učinkovit.«

Še največ težav je imela s prilaganjem na tropsko podnebje. Sicer si je vedno želela živeti v krajih, kjer ni mraza, toda to je bil vendarle šok. Po soncu se ne more gibati nezaščiten, torej brez kreme z visokim faktorjem in pokrivala, tudi komarji so ji zagrenili prve dneve bivanja, je priznala. Seveda je na začetku zelo pogrešala prijatelje in družino, a doslej je že spoznala veliko ljudi, si ustvarila mrežo prijateljev, zadovoljno razlaga.

Kar še pogreša, je avto, da bo bolj mobilna; zdaj se namreč vozi na delo s kolesom in je zato prava posebnost (temu primerno je tudi v prometu ne upoštevanje, pripome). O načrtih še ne govori: v njeni naravi ni, da bi načrtovala, zato niti ne razmišlja, kaj bo po tem; morda bo porabila mesec dopusta, da si bo malo bolj ogledala deželo – za to ima namreč zdaj čas le ob podaljšanih koncih tedna.

SIMONA BANDUR

BLANKA ŠPAROVEC